

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/156/2018
Identifikačné číslo spisu:	1105215154
Dátum vydania rozhodnutia:	29.03.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1105215154.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Vojenské lesy a majetky Slovenskej republiky - štátny podnik, so sídlom v Pliešovciach, Lesnícka 23, IČO: 31 577 920, zastúpeného JUDr. Renátou Barbušovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Štúrova 13, P.O. Box 154, proti žalovanej Y. Z., bývajúcej v Z., zastúpenej JUDr. Martinom Repánom, advokátom so sídlom v Bratislave, Mamateyova 12, o určenie neúčinnosti právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 19 C 116/2005, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. februára 2017 sp. zn. 3 Co 299/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. apríla 2015 č. k. 19 C 116/2005-754 v spojení s opravným uznesením z 10. septembra 2015 č. k. 19 C 116/2005-791 vo výroku I. určil, že darovacia zmluva a dohoda o zriadení vecného bremena zo 6. februára 2004 uzatvorená medzi R. Z., ako darcom a žalovanou ako obdarovanou, na základe ktorej došlo k prevodu: vlastníckeho práva k bytu č. XX na X. poschodí bytového domu na Z., súpisné číslo domu: XXXX, číslo vchodu: X, postaveného na pozemku parcela registra „C“ č. XXXX/X o výmere 643 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu na Z., súpisné číslo domu: XXXX, postaveného na pozemku parcela registra „C“ č. XXXX/X, veľkosť podielu: 460/10000, spoluvlastníckeho podielu k zastavanému pozemku parcela registra „C“ č. XXXX/X o výmere 643 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, veľkosť podielu: 460/10000, zapísaných na LV č. XXXX vedenom Okresným úradom Z. pre okres: Z., obec: Z., katastrálne územie: M., ktorých vklad do katastra nehnuteľností bol povolený bývalou Správou katastra Z. rozhodnutím pod č. V-154/04 (resp. VZ 404/04), je voči žalobcovi právne neúčinná. Ďalej určil, že darovacia zmluva z 24. februára 2004 uzatvorená medzi R. Z., v zastúpení R. Z., ako darcom a žalovanou ako obdarovanou, na základe ktorej došlo k prevodu: vlastníckeho práva k nebytovému priestoru č. X, vchod: garáž Z. o výmere 11,40 m², nachádzajúcemu sa v suteréne

[illegible]

príslušnému pozemku parcela registra „C“ č. XXXX/XX o výmere 313 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, veľkosť podielu: 115/61580, (všetky vyššie uvedené nehnuteľnosti sú zapísané na LV č. XXXX vedenom Okresným úradom W. pre okres: W., obec: W., katastrálne územie: W.), vlastníckeho práva k pozemku parcela registra „C“ č. XXX/X o pôvodnej výmere 623 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, (ktorý je k dnešnému dňu rozdelený na pozemok parcela registra „C“ č. XXX/X o výmere 521 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria a pozemok parcela registra „C“ č. XXX/X o výmere 102 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria) zapísanému na LV č. XXXX vedenom Okresným úradom W. pre okres: W., obec: V., katastrálne územie: V., vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX vedenom Okresným úradom W. pre okres: W., obec: B., katastrálne územie: B., a to: pozemku parcela registra „C“ č. 4535/11 o výmere 893 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemku parcela registra „C“ č. XXXX/XX. v časti o pôvodnej výmere 2923 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria a v časti o pôvodnej výmere 294 m², pôvodný druh pozemku: orná pôda, ktorého časti sú k dnešnému dňu scelené a pozemok parcela registra „C“ č. XXXX/XX má výmeru 3217 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemku parcela registra „C“ č. XXXX/XX o výmere 6522 m², druh pozemku: orná pôda, stavby - skladu stavebného materiálu, súpisné číslo: 800, druh stavby: budova obchodu a služieb, postavená na pozemku parcela registra „C“ č. XXXX/XX o výmere 893 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, stavby - hala RCH3 a RCH4, druh stavby: poľnohospodárska budova, bez súpisného čísla, postavená na parcele č. XXXX/X registra „C“ o výmere 8652 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, ku ktorej nie je založený LV, ktorej vklad bol povolený rozhodnutím Katastrálneho úradu Z., Správy katastra W. pod č. V-431/04-335/04, V-431/04-13/04, V-431/04-27/04, je voči žalobcovi právne neúčinná. Zároveň určil, že darovacia zmluva, uzatvorená medzi R. Z., ako darcom a žalovanou ako obdarovanou, vklad ktorej bol bývalou Správou katastra Z. povolený pod č. V-3166/04-211/04, na základe ktorej došlo k prevodu: vlastníckeho práva k stavbe - hala RCH 3 a RCH 4, stavba bez súpisného čísla, druh stavby: poľnohospodárska budova, zapísanej na LV č. XXXX vedenom Okresným úradom W. pre okres: W., obec: N., katastrálne územie: N., postavená na pozemku parcela registra „C“ č. XXXX/X o výmere 5.257 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, ku ktorému nie je založené LV, je voči žalobcovi právne neúčinná. Vo výroku II. protinávrh žalovanej na určenie právnej účinnosti právnych úkonov špecifikovaných v prvej vete výroku I. zo 6. decembra 2005 doručeného súdu 8. decembra 2005 zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že medzi obchodnou spoločnosťou STAVA J.H.N., spol. s r.o. a R. Z. podnikajúcim ako fyzická osoba pod obchodným menom R. Z. -S. došlo 27. novembra 2003 k uzatvoreniu platnej dohody o prevzatí dlhu v zmysle § 531 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Predmetnou dohodou R. Z. - S., prevzal dlh spoločnosti STAVA J.H.N., spol. s r.o. voči žalobcovi vo výške 18 821 111 Sk a stal sa tak dlžníkom veriteľa žalobcu namiesto spoločnosti STAVA J.H.N., spol. s r.o. Súd prvej inštancie uviedol, že predmetný záväzok sa dlžník zaviazal splniť v troch splátkach splatných 31. decembra 2003, 31. marca 2004 a 30. júna 2004. Za spoločnosť STAVA J.H.N., spol. s r.o. dohodu podpísal konateľ firmy R. W., za nového dlžníka R. Z.. Súd prvej inštancie poukázal na to, že pravosť oboch podpisov na predmetnej dohode bola notársky osvedčená na notárskom úrade a dohoda bola uzatvorená so súhlasom veriteľa žalobcu. Uviedol, že k predmetnej dohode bola pripojená kniha odberateľských faktúr, preukazujúca odber tovaru v období roku 2003 odberateľa STAVA J.H.N., spol. s r.o. od žalobcu na celkovú sumu 18 821 111 Sk. Súd prvej inštancie konštatoval, že 1. decembra 2003 bola na notárskom úrade zároveň spísaná notárska zápisnica č. N 683/2003, Nz 112722/2003, v ktorej je poňaté vyhlásenie R. Z. - S. ako osoby povinnej o súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice podľa § 274 písm. e/ Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016; ďalej len „O.s.p.“) a súhlase s exekúciou podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku. V tejto notárskej zápisnici dlžník R. Z. - S. uznal záväzok vo výške 18 821 111 Sk čo do právneho dôvodu a výšky, a zaviazal sa ho splatiť veriteľovi za pôvodného dlžníka v troch splátkach, a to sumu 10 000 000 Sk do 31. decembra 2003, sumu 5 000 000 Sk do 31. marca 2004 a sumu 3 821 111 Sk do 30. júna 2004. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že R. Z. uzatvoril 6. februára 2004 ako darca so žalovanou, svojou dcérou, ako obdarovanou, darovaciu zmluvu, predmetom ktorej bola nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX, katastrálne územie M., a to byt č. XX na X. poschodí bytového domu na Z., súpisné číslo domu: XXXX, číslo vchodu: X, postaveného na pozemku parcela registra „C“

č. XXXX/X o výmere 643 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pričom vklad uvedenej zmluvy bol Katastrálnym úradom Z. povolený 11. februára 2004. Súd prvej inštancie uviedol, že obdobne tak došlo začiatkom roka 2004 aj k ďalším bezodplatným prevodom nehnuteľného majetku povinného R. Z. na žalovanú. Poznamenal, že žalovaná následne predmetné nehnuteľnosti, s výnimkou bytu č. XX na Z., previedla darovacou zmluvou z 2.2.2005 na obdarovaného PVL, spol. s r.o. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na to, že z obsahu exekučného spisu vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 2Er/72/2004 vyplýva, že exekučný súd vydal 4. februára 2004 poverenie súdnemu exekútorovi na vymożenie istiny 10 000 000 Sk v prospech oprávneného žalobcu proti povinnému R. Z. - S., a to na základe notárskej zápisnice číslo konania N 683/2003, Nz 112722/2003 z 1. decembra 2003. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca v konaní preukázal naplnenie zákonných podmienok úspešnej odporovateľnosti právnych úkonov, a to darovacej zmluvy a dohody o zriadení vecného bremena zo 6. februára 2004, ktorej vklad bol povolený bývalou Správou katastra Z. rozhodnutím č. V-154/04, darovacej zmluvy z 24. februára 2004, ktorej vklad bol povolený rozhodnutím Katastrálneho úradu Z., Správy katastra W. pod č. V-431/04, V-431/04-13/04 a V-431/04-27/04, darovacej zmluvy, ktorej vklad bol povolený bývalou Správou katastra Z. pod č. V-3166/04-211/04, uzatvorených medzi R. Z. - S. ako darcom a žalovanou ako obdarovanou. Uzavrel, že všetky darovacie zmluvy boli uzatvorené bezprostredne v časovom slede po uzatvorení dohody o prevzatí dlhu, spísaní vyhlásenia povinného do notárskej zápisnice č. N 683/2003, Nz 112722/2003 o uznaní dlhu čo do právneho dôvodu a výšky, a začatí samotného exekučného konania. Dospel k záveru, že z vykonaného dokazovania, najmä z výsluchu svedkov R. Z., R. W., ako aj z obsahu výsluchu samotnej žalovanej možno jasne ustáliť úmysel povinného ukrátiť svojich veriteľov. Mal za to, že v čase uzatvorenia predmetných darovacích zmlúv bola žalovaná plnoletá, plne spôsobilá na právne úkony, preto úmysel jej otca a sledovaný účel darovania jej musel byť známy, a to vzhľadom k jej veku a predpokladanej primeranej rozumovej vyspelosti. Skonštatoval, že následný prevod týchto nehnuteľností žalovanou v časovom slede jedného roka na ďalší subjekt a to spoločnosť PVL, spol. s r.o., ktorú pri predaji zastupoval otec žalovanej a ktorý bol zároveň od 18. novembra 2003 spoločníkom tejto obchodnej spoločnosti a jej ďalšie štúdium na M., tento právny záver len potvrdzuje. Žalovaná vypovedala, že predmetné nehnuteľnosti nikdy nevidela, príslušným podnikateľským oprávnením nedisponovala, teda neprejavila ozajstný záujem tieto nehnuteľnosti vlastniť a spravovať. Súd prvej inštancie vyslovil názor, že predmetná dohoda má všetky náležitosti podľa § 531 Občianskeho zákonníka, otec žalovanej uznal dlh vo výške 18 821 111 Sk voči žalobcovi čo do právneho dôvodu a výšky, súhlasil s vykonateľnosťou tejto dohody v zmysle Exekučného poriadku. Uviedol, že pohľadávka vo výške 18 821 111 Sk bola pohľadávkou vymáhateľnou, čo vyplýva z notárskej zápisnice č. N 683/2003, Nz 112722/2003, ako aj z poverenia na vykonanie exekúcie vydaného príslušným exekučným súdom. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 71/1998, v ktorom sa dovolací súd vysporiadal s pasívnou legitimáciou z odporovacej žaloby upravenej v § 42b ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka; vyslovil v ňom právnu vetu, že žaloba o určenie, že dlžníkov právny úkon je voči veriteľovi neúčinný môže byť úspešná len vtedy, ak bola podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený, t. j. voči žalovanej. Na uvedenom základe súd prvej inštancie v zmysle § 42a ods. 1, ods. 2, § 42a ods. 3 písm. a/, § 42b a § 531 ods. 1 Občianskeho zákonníka žalobe na určenie neúčinnosti vyššie uvedených právnych úkonov vyhovel, a zároveň v druhom výroku zamietol protinávrh žalovanej na určenie účinnosti týchto úkonov, ktorý dala v rámci svojho vyjadrenia k žalobnému návrhu, keďže mal v konaní preukázaný opak. O trovách konania rozhodol v zmysle § 151 ods. 3 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 23. februára 2017 sp. zn. 3 Co 299/2015 odvolaním žalovanej napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie ako aj s jeho dôvodmi. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia poznamenal, že súd prvej inštancie rozhodol správne, keď vychádzal z prezumpcie úmyslu dlžníka (otca žalovanej) ukrátiť veriteľa, aplikujúc ustanovenie § 42a ods. 3 Občianskeho zákonníka (žalovaná spĺňa definíčné znaky blízkej osoby podľa § 116 Občianskeho zákonníka a to príbuzenstvo v priamom rade s dlžníkom). Poukázal na to, že práve kategória blízkych osôb, ako osôb majúciich prospech z dlžníkových úkonov (s ktorými ma špecifický blízky vzťah) odlišuje právne úkony takéhoto dlžníka, od ostatných, u ktorých nie je daná osobná väzba s druhou zmluvnou stranou. Pre úspešnú

obranu žalovanej nepostačovalo jej tvrdenie, že o úmysle dlžníka ukrátiť odporovaným právnym úkonom veriteľ a nevedela a ani nemohla vedieť; pre úspech v konaní mala tvrdiť a preukázať, že o tomto úmysle nevedela a ani nemohla vedieť napriek tomu, že vyvinula starostlivosť k poznaniu tohto úmyslu dlžníka a že z jej strany išlo o „náležitú starostlivosť“. Žalovaná svoju obranu založila na presne opačných východiskách, keď tvrdila, že ako dlžníkova dcéra absolútne nespochybňovala pranie svojho otca a prirodzene nezisťovala zákulisie rozhodnutia svojich rodičov; keď jej otec povedal, aby podpísala zmluvy, tak ich podpísala; darovacie zmluvy uzatvárala podľa vôle otca, o jeho podnikateľských aktivitách, resp. prípadných dlhoch nebola informovaná, preto nemohla vedieť k akému dôsledku môžu tieto úkony smerovať. Z uvedeného mal aj odvolací súd za nepochybné, že žalovaná ako osoba dlžníkovi blízka nevykonala s ohľadom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím na obsah napadnutých právnych úkonov žiadnu aktivitu, aby úmysel jej otca ukrátiť žalobcu, ktorý tu v dobe odporovaného právneho úkonu objektívne vzaté musel byť, z jej výsledkov poznala (t. j. aby sa o tomto úmysle dozvedela). Odvolací súd zdôraznil, že vynaloženie náležitej starostlivosti pritom predpokladá činnosť, t. j. aktivitu (nie pasivitu) blízkej osoby, aby dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa, z jej výsledkov spoznala, t. j. aby sa o tomto úmysle dozvedela. Žalovanú v konaní zaťažovalo dôkazné bremeno preukázať, že vynaložila náležitú starostlivosť a pri napadnutých právnych úkonoch, ktoré žalobca urobil v jej prospech, sa týmto spôsobom presvedčila, že predmetné darovacie zmluvy neukracujú žalobcu (veriteľa dlžníka) a že sa tak nepodieľa na právnych úkonoch na ujmu práv žalobcu. Odvolací súd uzavrel, že nakoľko žalovaná nevyvinula ani minimálnu mieru aktívnej snahy zistiť, čo viedlo jej otca k náhlemu prevodu dotknutých nehnuteľností, preto absencia akéhokolvek aktívneho konania žalovanej, smerujúceho k poznaniu úmyslu a pohnútky jej otca (ako dlžníka), ktorá vyplynula z dokazovania, v danom prípade svedčí o zanedbaní náležitej starostlivosti. Poznamenal, že odvolanie sa žalovanej na dobré vzťahy v rodine a vzájomnú dôveru s jej otcom, ktorý jej iba tak daroval nehnuteľnosti (navyše v takom rozsahu) nenahradzuje taký dôkaz. K námietkam žalovanej, že nehnuteľnosti už nevlastní a sú vo výlučnom vlastníctve tretej osoby, a preto žalobca by mal právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech a že rozsudok súdu prvej inštancie je nevykonateľný, odvolací súd poznamenal, že predmetná argumentácia žalovanej môže mať význam až pri posudzovaní možností žalobcu vyplývajúcich z úspešného odporovania; odporovateľnosť právneho úkonu nemožno totiž riešiť ako predbežnú otázku. Poukázal na znenie § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech. Neúčinnosť právneho úkonu sa voči veriteľovi prejaví tak, že na uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky možno vykonať exekúciu napr. predajom veci tak, ako by k zmene jej vlastníctva z dlžníka na iný subjekt (t. j. na žalovanú) nebolo došlo. Ak to však nie je možné, napr. preto, že vec sa už nenachádza u žalovaného, tak ako je tomu aj v predmetnom spore, priznáva zákon veriteľovi právo na náhradu voči tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech. Uzavrel, že posúdenie tejto otázky nie je v prejednávacom spore (pri žalobe o určenie neúčinnosti právnych úkonov podľa § 42a a nasl. Občianskeho zákonníka) ani podstatné, lebo bude predmetom dokazovania v inom konaní (pokiaľ ho žalobca inicializuje) proti žalovanej na finančnú náhradu. Vykonateľnosť rozsudku spočíva v danom prípade práve v tom, že bude oprávňovať žalobcu domáhať sa ďalším postupom náhrady voči žalovanej s tým, že pre takýto postup je nevyhnutné určiť neúčinnosť napadnutých právnych úkonov, ktorá nastáva až právoplatnosťou rozsudku, ktorým bolo žalobe podľa § 42a a nasl. Občianskeho zákonníka vyhovené. Odvolací súd vzhľadom na uvedené rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako vecne správny potvrdil. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“), prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom videla v tom, že odvolací súd žiadal od žalovanej, aby preukazovala svoju nevedomosť o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, čo je v rozpore s negatívnou dôkaznou teóriou. Poznamenala, že v konaní pred súdmi nižších inštancií uviedla, že o ukracujúcom úmysle svojho otca nevedela, pričom z ničoho takáto skutočnosť nemohla vyplývať. Záver súdov o tom, že mala uskutočniť nejaké aktívne úkony smerujúce k zisteniu prípadného úmyslu dlžníka ukrátiť svojho veriteľa je preto nesprávny. Za zásadnú otázku v prejednávanej veci označila otázku presunu dôkazného bremena týkajúceho sa

preukazovania negatívnej právnej skutočnosti, ktorá podľa jej názoru zatiaľ nebola dovolacím súdom riešená. Uzavrela, že žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu doposiaľ neriešilo otázku preukazovania „náležitej starostlivosti“ osoby, ktorá mala mať z dlžníkovho úkonu prospech. Blízka osoba nemá reálnu možnosť zistiť ukracujúci úmysel dlžníka. Žiadala, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedol, že nakoľko žalovaná neprodukovala žiadne dôkazy, v danom prípade potom neunesenie dôkazného bremena ohľadne liberačného dôvodu logicky spôsobilo, že žalovaná bola v konaní neúspešná. Poukázal na to, že v danom prípade podstatou dovolania nie je akési vytýkané „nesprávne právne posúdenie vecí“, ale striktne a výlučne otázka dokazovania a hodnotenia dôkazov, ktorá však sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania a nie je ani dovolacím dôvodom. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol, a to pre neexistenciu prípustných dovolacích dôvodov.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP) a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania, resp. predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie dovolaním napadnúť (úspešne). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7.1. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.2. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Žalovaná v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

9. Otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017). Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne,

konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018). Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená, preto ani nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu jeho rozhodovacej praxe.

10. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

11. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP z dôvodu, že podľa jej názoru dosiaľ - v konaní o odporovateľnosti právneho úkonu - nebola dovolacím súdom vyriešená otázka presunu dôkazného bremena týkajúceho sa preukazovania negatívnej právnej skutočnosti.

12. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

12.1. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

12.2. V danom prípade, však dovolateľkou nastolenú otázku odvolací súd a rovnako tak súd prvej inštancie vôbec neriešili, nakoľko takto nastolenú otázku dovolateľka v konaní pred súdom prvej inštancie a rovnako tak pred dovolacím súdom vôbec nenamietala (resp. nenastolila). Súd prvej inštancie a rovnako tak odvolací súd v konaní riešili otázku vynaloženia náležitej starostlivosti - vykonanie aktívnych úkonov v záujme tento úmysel spoznať.

13. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej neumožňuje, aby bol na jej základe uskutočnený meritórny dovolací prieskum.

14. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalovanej odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

15. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.